

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

Átiktatva. J/240

J/602. számú

JELENTÉS

**az alternatív és megújuló energiahordozók elterjesztésének hatékonyabbá
tételéről szóló 63/2005. (VI. 28.) OGY határozat teljesítéséről**

Előadó:

**Gráf József
földművelésügyi és vidékfejlesztési
miniszter**

Budapest, 2006. július

I. Bevezetés

Az Európai Unió elkötelezett a megújuló energiaforrások alkalmazásának területén, az ehhez történő hozzájárulást minden tagországtól elvárja. Magyarországgal szemben jelenleg egy konkrét kötelezettség és egy elvárás fogalmazódik meg. A belső villamosenergia-piacon a megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia támogatásáról szóló 2001. szeptember 27-i 2001/77/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján – a csatlakozási szerződésben vállalt kötelezettségnek megfelelően – a megújuló energiaforrásból termelt villamos energia felhasználásának el kell érnie 2010. évre a 3,6 %-ot, illetve a 2003/30/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv elvárásai alapján a bio-üzemanyagok felhasználásának el kell érnie 2010. évre az 5,75 %-ot. Az Európai Unió stratégiai célkitűzése a megújuló energiaforrások részarányának növelése, 2010-ig 12 %-ra.

A megújuló energiaforrások elterjedése a fenti elvárások betartásán túlmutatóan számos előnnyel jár, ezek közül a legfontosabbak:

- diverzifikálja az energiaellátást, csökken az energiainport-függőség (kőolaj, földgáz);
- az import energiahordozók kiváltásával javul a fizetési mérleg, nő a hazai hozzáadott érték és a GDP;
- új munkahelyek keletkeznek, a vertikum kapcsolódó beruházásaival egy modern, versenyképes ágazat jelenhet meg;
- csökken a környezeti terhelés, a nettó CO₂ kibocsátás csökkentése hozzájárul a Kyotó-ban vállalt kötelezettségek teljesítéséhez, a CO₂ kvóta nemzetközi értékesítésével tovább javul a folyó fizetési mérleg pozíciója;
- diverzifikálja a mezőgazdaság termelési szerkezetét, ezáltal csökken a gabonafelesleg és a gabonaintervencióra fordított kiadások összege, új piacképes keresleti lehetőségek keletkeznek, hozzájárul a vidéki munkahelyek megőrzéséhez;
- az egyébként környezetszennyezést okozó hulladékok (például szennyvíz kezeléséből származó szennyvíziszap és egyéb feldolgozatlan szerves hulladékok) energetikai hasznosításával jelentősen csökkenthető a környezet terhelése;
- nő az általános technológiai színvonal.

II.

Az alternatív és megújuló energiahordozók elterjesztésének hatékonyabbá tételéről szóló 63/2005. (VI. 28.) OGY határozat teljesítésének időszerű helyzete

Az OGY határozatban foglalt feladatok teljesítése érdekében intenzív jogalkotási munka kezdődött. Az egyes feladatok végrehajtása – az OGY határozatban foglaltak szerinti sorrendben – az alábbiak szerint történt meg.

„1.1. A villamos energia előállításához használt alternatív és megújuló energetikai beruházások befektetőinek nagyobb biztonsága érdekében a kötelező áram-átvételt és annak feltételeit törvényben kell szabályozni.”

A) 2003. január 1-jén lépett hatályba a villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvény (a továbbiakban: tv.), mely a megújuló energiahordozóval termelt villamos energia támogatásáról, kötelező átvételéről számos rendelkezést tartalmaz, így különösen:

– a tv. 5. § b) pontja szerint a gazdasági és közlekedési miniszter *„megállapítja a megújuló energiaforrások, valamint a hulladékból nyert energiával, továbbá a kapcsolatan, illetve a jogszabályban meghatározott egyéb módon termelt villamos energia kötelező átvételének szabályait, valamint a pénzügyminiszterrel egyetértésben kialakítja az így termelt villamos energia támogatásának a rendjét”*;

– a tv. 10. § k) pontja szerint a Magyar Energia Hivatal *„megállapítja, valamint ellenőrzi a termelő vagy kiserőmű üzemeltetője által megújuló vagy hulladékból nyert energiával előállított villamos energia termeléséhez felhasznált erőforrást, valamint az azzal előállított villamos energia kötelezően átveendő mennyiségét”*;

– a tv. 19. § d) és e) pontja szerint *„hosszú távú, hatékony és átlátható támogatási rendszert kell kialakítani, amely összhangban van az energiapolitikai elvekkkel,” „a termelők, illetve kiserőművek piaci versenyét fenntartva, csökkenteni kell a megújuló energiaforrásból vagy a hulladékból nyert energiával termelt villamos energia értékesítése során jelentkező versenyhátrányt”*;

– a tv. 20. §-a a támogatás lehetséges formájaként lehetővé teszi a zöld bizonyítvány bevezetését;

– a tv. 48. § (3) bekezdésének d) pontja szerint a rendszerirányító *„a villamos energia határon keresztül történő beszállítását megtagadhatja, illetve mennyiségét csökkentheti, ha,”*

„...a villamos energia beszállítása a hőenergiával kapcsolt villamosenergia-termelést, a megújuló energiaforrások, illetőleg a hulladékból nyert energia felhasználását hátrányosan érinti”.

B) A hivatkozott törvénnyel összhangban – az átvételi kötelezettség alá eső villamos energia átvételének szabályairól és az árának megállapításáról szóló – 56/2002. (XII. 29.) GKM rendelet az egyébként alkalmazott átvételi árakhoz képest lényegesen kedvezőbb kötelező átvételi árat ír elő a zöld áram átvételénél. A jogszabályok így már korábban is megteremtették a megújuló energiahordozó bázisú villamos energia termelése gazdaságosságának a feltételeit.

C) A 2005. szeptember 1-jén hatályba lépett 2005. évi LXXIX. törvény módosította a villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvényt. A módosítás fenntartotta a zöld áram termeléshez a törvény által biztosított kedvező feltételeket, de az ár vonatkozásában a kedvezményeket lényeges mértékben tovább növelte, melyekkel a törvény kiegészült.

A módosítás fenntartja, hogy hosszú távú, hatékony és átlátható támogatási rendszert kell kialakítani, amely összhangban van az energiapolitikai elvekkel.

A támogatás differenciálását a tv. 19. § c) és f) pontjai írják elő a következők szerint: „a támogatás megállapításakor figyelembe kell venni az egyes energiaforrások felhasználásának az ország természeti adottságaival összefüggő hatékonyságát, valamint a támogatott technológiának a villamosenergia-rendszer kiegyensúlyozott működésére gyakorolt hatását.” A támogatás meghatározásánál „figyelembe kell venni a megújuló energiaforrás és a hulladék, mint energiaforrás technológiai sajátosságait.”

A tv. 95/A. § (1) bekezdése szerint „Az átvételi kötelezettség alá eső, megújuló energiaforrásból előállított villamos energia induló átvételi ára $k \times 23 \text{ Ft/kWh}$.” A „k” tényező az induló árat évente a fogyasztói árindex növekedése arányában aktualizálja, ennek alapján 2006. évre a vonatkozó ár 23,83 Ft/kWh.

D) A 78/2005. (X. 7.) GKM rendelet módosította az átvételi kötelezettség alá eső villamos energia átvételének szabályairól szóló 56/2002. (XII. 29.) GKM rendeletet. Ez a jogszabály összesítve tartalmazza a villamos energiáról szóló 2001. évi CX. törvénnyel, valamint az azt módosító 2005. évi LXXIX. törvénnyel összhangban a rendszerbiztonságra, illetve a támogatásokra vonatkozó rendelkezéseket. A GKM rendelet a megújuló energiahordozóval megtermelt villamos energia rendszerbiztonsági hatásainak, illetve technológiai eltéréseinek a figyelembe vétele érdekében kétféle árat alkalmaz:

– az időjárástól függő, nem menetrendesíthető technológiák esetében – szélenergia és napenergia bázisú villamosenergia-termelés – időszaktól függetlenül alkalmazza a 23 Ft/kWh kötelező átvételi árat;

– az időjárástól nem függő technológiák – biomassza, vízenergia és geotermia bázisú villamosenergia-termelés – esetében időszaktól függő árakat állapít meg úgy, hogy azok átlagaként kiadódik a 23 Ft/kWh nagyságú átlagár. Ez utóbbi esetben a termelők ésszerű gazdálkodás mellett 23 Ft/kWh-nál magasabb átlagárat is elérhetnek.

A fenti jogi szabályozásokkal az OGY határozat 1.1. pontjában foglalt követelmények teljesültek. Jelentős részben ennek köszönhetően a zöld áram termelése 2005. évben kb. 4,5 % volt, meghaladva a 2001/77/EK irányelv alapján 2010-re elvárt 3,6 %-os részarányt, megnyitva a kaput egy intenzív előrelépésre.

„1.2. Az alternatív és megújuló energetikai beruházások elősegítése érdekében egyszerűsített környezetvédelmi engedélyezési eljárást kell létrehozni.”

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 2006. január 1-jén lépett hatályba. A Kormány a rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályon kívül helyezte a környezeti hatásvizsgálatról szóló 20/2001. (II. 14.) Korm. rendeletet, valamint az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás általános szabályairól szóló

193/2001. (X. 19.) Korm. rendeletet. Ezzel egyszerűsödtek a környezetvédelmi eljárások.

Az engedélyezési eljárások rugalmasabbá tétele érint egyes (a Korm. rendeletek hatálya alá tartozó) alternatív és megújuló energetikai beruházásokat, illetve minden más, a rendeletek hatálya alá tartozó egyéb tevékenységet is. Ez az alábbiak szerint valósul meg.

A környezetvédelemmel összefüggő engedélyezési eljárásoknál a 85/337/EGK és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló 2003. május 26-i 2003/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv nemzeti jogba való átültetése érdekében a 2005. évi CXXVII. törvény elfogadásával újra szabályozták a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Kvt.) környezeti hatásvizsgálattal és egységes környezethasználati engedélyezéssel kapcsolatos előírásait. Az elfogadott törvény a Kvt. 66-72. §-ait módosítja.

A törvény módosításának lényege:

- a hatásvizsgálat két szakasz helyett egy szakaszból áll;
- azon tevékenységek esetében pedig, amelyek hatásvizsgálat és egységes környezethasználati engedélyezési kötelezettség alá egyaránt tartoznak, egyes esetekben a környezethasználónak csak az egységes környezethasználati engedélyt kell beszereznie;
- a felügyelőség a környezethasználó kérelmére induló előzetes vizsgálati eljárásban dönt arról, hogy a tervezett tevékenység környezeti hatásvizsgálati, vagy egységes környezethasználati engedélyezési, illetve más hatósági eljárás hatálya alá tartozik-e, és döntésében – szükség szerint – meghatározza az előzetes vizsgálati eljárást követően benyújtandó kérelem tartalmi követelményeit.

Az előzetes vizsgálati, valamint a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás részletes szabályait a Kormány állapítja meg.

A fent említett eljárásokat szabályozó kormányrendelet alapján megvalósul az OGY határozat 1.2. pontjában foglalt kötelezettség, mely szerint az alternatív és megújuló energetikai beruházások elősegítése érdekében egyszerűsíteni kell a környezetvédelmi eljárás szabályait. Megvalósul azzal is, hogy a beruházások tekintetében az eljárási határidők – amennyiben a tevékenység részletes környezeti hatásvizsgálatra köteles és egyben egységes környezethasználati eljárás hatálya alá is tartozik – a korábbi 270 napról 45+120 napra csökkentek; illetve az eddig elkülönült engedélyezési szakaszok összevonására lehetőség nyílik, és így az eljárás egyszerűsödik.

A kormányrendelet szabályai ugyanakkor nemcsak a megújuló és alternatív energetikai beruházásokra, hanem valamennyi, a környezetre jelentős hatással lévő tevékenységre kiterjednek.

A fenti jogi szabályozások alapján az OGY határozat 1.2. pontjában foglalt követelmények teljesültek.

„1.3. Termálkincsünk jobb hasznosítása érdekében végezzék el a szükséges törvényi módosításokat.”

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium vezetésével létrejött a geotermikus energia mezőgazdasági hasznosításával kapcsolatos jogi szabályozás felülvizsgálatára egy, a geotermikus energia hasznosításával foglalkozó munkacsoport. A munkabizottságban a társtárcák és a VITUKI Kht. mellett civil szervezetek is részt vesznek, mint a Magyar Termálenergia Társaság és a Magyar Geotermális Egyesület. A munkacsoport tevékenységének eredményeképpen készült el az OGY határozat 1.3. pontja szerinti jogszabályi módosítás szakmai tervezete.

A munkacsoport feltárta, hogy a meglévő energetikai célú termálvízhasználatok esetében, főképpen a használt termálvizek felszíni vizekbe történő bevezetésénél jelentkező problémák. A felszíni vizekbe vezetett használt termálvizek magas só- és egyéb szennyezőanyag tartalma a vizekben és az ökoszisztémában környezeti kárt okoz, vagy okozhat.

A felszíni vizek minőségi védelmét jelenleg Magyarországon alapvetően a 2000/60/EK tanácsi irányelvvel harmonizálva a felszíni vizek minőségének védelméről szóló – 312/2005. (XII. 25.) Korm. rendelettel módosított – 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet), valamint a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet szabályozza.

A fenti, az OGY határozat meghozatalakor hatályban lévő környezetvédelmi szabályozás azzal segítette elő a probléma megoldását, hogy egységesen, minden felhasználó részére 2010-ig türelmi időt biztosított a követelmények teljesítésére. Figyelembe véve az alternatív energiaforrások nagyobb mértékű felhasználására irányuló kormányzati törekvéseket, a hivatkozott Korm. rendelet vonatkozásában olyan kompromisszumos módosítási javaslat született, amely a hasznosítás gazdaságossági feltételeinek javítását eredményezheti olyan esetekben, ahol ez nem jár a környezet veszélyeztetésével. Ennek megfelelően a Kormány a következők szerint módosította a rendeletet:

– a Korm. rendelet 19. § (3) bekezdése szövegéből kikerült az energetikai célú hasznosítással kapcsolatosan az egyedi határérték megállapításra vonatkozó tiltás, így a rendelet szövege az alábbiak szerint változott:

„A felügyelőség annak a kibocsátónak, aki engedéllyel olyan felszín alatti vizet használ, amely valamely szennyezőanyag-tartalom tekintetében meghaladja a külön jogszabályban¹ előírt kibocsátási határértéket, a területi kibocsátási vagy technológiai

¹ A használt és szennyvizek kibocsátási határértékeiről és alkalmazásuk szabályairól szóló 9/2002. (III. 22.) KöM-KöViM együttes rendelet

határértéknél enyhébb vagy szigorúbb kibocsátási határértéket állapíthat meg, a befogadó terhelhetőségére figyelemmel”;

– a Korm. rendelet 38. § (2) bekezdése a következő *d)* ponttal egészült ki: „*d) az energetikai célú termálvíz hasznosítás esetén a türelmi idő 2012. december 31.*”

– a Korm. rendelet 39. § (3) bekezdése a következők szerint rendelkezik:

„Amennyiben a kibocsátó a szennyezés-csökkentést a felügyelőség által jóváhagyott szennyezés-csökkentési ütemtervnek megfelelően hajtja végre, kérelmére a bírságot (csatornabírságot vagy vízszennyezési bírságot) a felügyelőség az adott szennyező anyag kibocsátási határértéke fölötti kibocsátása után a számított teljes bírság 3 %-ában állapítja meg. Ez a kedvezmény a jóváhagyott szennyezés-csökkentési ütemtervben foglalt fejlesztések megvalósításáig (üzembe helyezésig), de legfeljebb a türelmi idő végéig tart.”

A fenti jogi szabályozás lehetőséget teremt arra, hogy a türelmi idő alatt kiszabható bírságot a bírság 3 %-ában állapítsa meg a felügyelőség a fejlesztések megvalósításáig, abban az esetben, ha a kibocsátó a szennyezés-csökkentést a felügyelőség által jóváhagyott ütemtervnek megfelelően hajtja végre.

A Korm. rendelet jelenleg ismét módosítás alatt áll. A termálvíz-használókat is érintő módosítási javaslat szerint különbséget kíván tenni a Korm. rendelet a szennyező anyagok, közcsatornát károsító anyagok között a Na egyenérték %-ra vonatkozó fajlagos bírságtétel megállapításánál aszerint, hogy a szennyező anyag természetes vagy mesterséges eredetű-e. A természetes eredetű Na egyenérték %-ra vonatkozó fajlagos bírságtétel 56 Ft/kg-ra csökkenne, a mesterséges eredetű 280 Ft/kg bírságtétellel szemben. Ezzel az intézkedéssel jelentősen csökkenhet a termálvíz-használókat sújtó vízszennyezési bírság összege, mivel az elvezetett használt termálvizek esetében elsősorban természetes eredetű a szennyezőanyag tartalom.

A javaslat jelenleg a szakmai egyeztetés szakaszában van, az előterjesztés előreláthatólag 2006. II. félévben, illetve 2007. I. félévben tárgyalásra kerül. A fenti szabályozások alapján az OGY határozat 1.3. pontjában foglalt követelmények teljesülnek.

„1.4. A mezőgazdasági alapanyagból előállított folyékony energiahordozók térnyerése érdekében az Európai Unió ajánlásait is figyelembe véve kötelezővé kell tenni azok üzemanyagokba bekeverését, 2007-től energiatartalomra vetítve 2%-os, 2010-től legalább 4%-os mennyiségben. A szabályozásnál kiemelten kell érvényesíteni a hazai alapanyag-termelők érdekeit. A bio-üzemanyag elterjesztésének elősegítése érdekében a jövedéki szabályozás elkészítésénél előnyben kell részesíteni a hagyományos kőolajból származó folyékony üzemanyagokkal szemben.”

Az európai országok közül egyetlen tagállam sem alkalmaz kötelező előírást a bio-üzemanyagok használatára, az országok célkitűzéseik teljesítését mindenütt gazdasági szabályozásokkal, ösztönzőkkel biztosítják. A kötelező érvényű előírást az érintett országok több okból kerülnek az alábbi szempontokra tekintettel:

- a bio-üzemanyagok előállítási költsége magasabb a hagyományos kőolaj alapú üzemanyagokénál, alkalmazásuk támogatást igényel. Egyes értelmezések szerint a kötelező bekeverés előírása esetén vitathatóvá válik a bio-üzemanyagok használatához nyújtott adókedvezmény alkalmazhatósága;

- a biológiai eredetű komponens rendelkezésre állásától, hazai alapanyag termelő vagy feldolgozó bázis meglététől, kapacitásától függetlenül előírt kötelező hányad esetén előfordulhat, hogy a költségvetés által nyújtott kedvezmény más tagállamok mezőgazdaságát vagy iparát támogatja;

- az egyes országok eltérő mezőgazdasági termelési lehetőségei és gépjárműállománya lényegesen különböző stratégiákat indokolhat, amelyeket a piac képes követni, viszont az alkalmazkodást nehezíti a kényszer előírás.

Az érintettek széles körével konzultálva a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium arra a következtetésre jutott, hogy az OGY határozat célját messzemenően tiszteletben tartva továbbra is gazdasági eszközökkel kell biztosítani a határozatban megfogalmazott cél elérését. A gazdasági szabályozásra a Pénzügyminisztériummal, a MOL Rt-vel, a Magyar Ásványolaj Szövetséggel, az alkohol és növényolaj gyártókkal, továbbá országgyűlési képviselőkkel történt konzultációk alapján az alábbi reális megoldás bontakozott ki:

- a bioetanol esetében 2007. év közepéig, a biodízel esetében pedig 2007. december 31-ig változatlan marad a jelenleg is hatályos jövedéki adószabály, amely szerint az üzemanyagba kevert biokomponens után a legfeljebb 15 % százalékos ETBE-tartalom literben kifejezett mennyisége 47 század részére, valamint legfeljebb 5 % biodízel mennyisége szerint számított jövedéki adóhányad visszaigényelhető;

- 2007. II. félévben a jövedéki adószabályok megváltoznak, a bio-üzemanyag hányad jövedéki adó mentesítésétől eltérően az üzemanyagra magára vonatkozó jövedéki adó különbségét vezetik be ösztönzőként. Így 2007. július 1-jétől a legalább 4,4 térfogat % bioetanol (tisztán vagy ETBE formájában) tartalmazó és kénmentes motorbenzin, valamint 2008. január 1-jétől a legalább 4,4 térfogat % növényolaj-észtert tartalmazó és kénmentes gázolaj jövedéki adója és a feltételeket nem teljesítő motorhajtó anyagok adója között 8 Ft/liter különbség lesz.

Az így adott kedvezmény erős ösztönzést, illetve nem teljesítés esetén szigorú versenyhátrányt jelent. A bio-üzemanyagok és a fosszilis eredetű motorhajtó anyagok jelenlegi előállítási és forgalmazási költségei mellett, a jelzett jövedéki adó különbség kellő ösztönzést jelent.

A 4,4 térfogat %-os bio-üzemanyag hányad motorbenzineknél energiatartalom szerint 3 %-ot, gázolajnál 4 %-ot jelent. A bioetanol vonatkozásában az új szabályozás jelentős előrelépést jelent olyan tekintetben is, hogy az ETBE mellett a tiszta bekeverést is ösztönzi.

A fentiekén túlmenően az OGY határozat megvalósításának az elősegítésére a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium előterjesztést készített – a bio-üzemanyagok közlekedési célú használatáról szóló 2233/2004. (IX. 22.) Korm. határozatban foglalt jelenlegi célok – felülvizsgálatáról. Az előterjesztést a Kormány 2058/2006. (III. 27.) Korm. határozatában (a továbbiakban: Korm. határozat) fogadta el.

A vázolt célok elérését biztosító fejlesztések engedélyezéséhez, végrehajtásához mintegy 2-2,5 évre van szükség. Ebben az időszakban kell a közvetlen bioetanol bekeveréséhez (vízmentes zárást biztosító tárolótartályok biztosítása közvetlen kútra szállítást megelőzően, a raktárakban történő alkohol bekeverése stb.) a feltételeket megteremteni, megvizsgálni az ETBE gyártási kapacitások növelésének lehetőségeit, illetve a bioetanol gyártási kapacitások növelésének lehetőségeit, illetve a biodízel gyártás feltételeit létrehozni [(mintegy 100 kt/év) gyártási kapacitást biztosítani].

A Korm. határozat a 2010. évi bio-üzemanyag hányadra tartalmazza az OGY határozat szerinti, energiatartalom szerinti 4 % módosítását. A Kormány szükségesnek tartja, hogy Magyarországon 2010. évben teljesüljön az Európai Unió 2003/30/EK irányelvében a bio-üzemanyagok közlekedési célú használatára vonatkozó előírás; a forgalomba hozott közlekedési célú üzemanyagok energiatartalmának legalább 5,75 %-át bio-üzemanyagok szolgáltatassák. Ennek érdekében intézkedéscsomagot foganatosít az érintett miniszterek számára. Az intézkedések kiterjednek a jövedéki adóról és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. törvény rendelkezéseire, a bio-üzemanyagok szabványosítására, az alapanyag termelés és feldolgozó kapacitás támogatására, az NFT II-ben a támogatások tervezésére, a bio-üzemanyagokról szóló cselekvési terv elkészítésére, valamint a K+F és a tájékoztató program kidolgozására.

„1.5. A nagyobb arányú biogáz előállítás érdekében módosítsa a gáztörvényt, hogy a minőségi előírásoknak megfelelő biogáz a meglévő gázrendszerbe bevezethető legyen.”

2005. augusztus 1-jén hatályba lépett a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. törvény módosításáról szóló 2005. évi LXIII. törvény.

A módosított 2003. évi XLII. törvény 3. §-a a földgázzal azonos feltételeket szab meg a biogáznak, illetve a biomasszából származó gázoknak. Így azonos átvételi feltételek vonatkoznak a földgázra, illetve a biogázokra is. A meghatározása szerint a földgáz természetesen éghető gáz, amely a földkéregben keletkezett, bányászati tevékenység során kerül a felszínre, és bármely, a vonatkozó gázra az e törvény szerint alkalmazott berendezésben környezetvédelmi és műszaki-biztonsági szempontból

megfelelő módon, biztonságosan felhasználható, ide értve a § 44. pontja szerinti gázfajtákat is.

A módosított 2003. évi XLII. törvény 3. § 44. pontja határozza meg a biogázokat: biogáz és biomasszából származó gázok, valamint egyéb gázfajták az olyan mesterségesen előállított gázok, amelyek külön jogszabályban meghatározott feltételek mellett, környezetvédelmi és műszaki-biztonsági szempontból megfelelő módon az együttműködő földgázrendszerbe juttathatók (szállíthatók és eloszthatók), a földgázzal keverhetők, és ez a keverék megfelel a földgázszabványban meghatározott minőségi követelményeknek. A 44. pont tehát alapkritériumként határozza meg, hogy a földgázrendszerbe természetesen csak a minőségi követelményeknek megfelelő biogázok engedhetők be.

A módosított 2003. évi XLII. törvény 56. § (2) bekezdésének *n*) pontja szerint a miniszter rendeletben állapítja meg a biogáz és a biomasszából származó gázok, valamint az egyéb gázfajták földgázrendszerbe juttatásának feltételeit. A rendelet célja azoknak a minőségi követelményeknek az összefoglalása, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a biogázok a földgázzal keverhetőek legyenek úgy, hogy a keverék megfeleljen a földgázszabványban meghatározott minőségi követelményeknek.

A Kormány a 49/2006. (III. 10.) Korm. rendelettel módosította a földgázellátásról szóló 2003. évi XLII. egyes törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 111/2003. (VII. 29.) Korm. rendeletet is.

A törvény, valamint a végrehajtásáról szóló kormányrendelet módosításával az OGY határozat 1.5. pontjában foglalt követelmények teljesültek.

„1.6. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium az Európai Unió támogatási rendszereivel összhangban alakítsa ki energetikai növény, és egyéb mezőgazdasági melléktermékek támogatásának formáját, ahol a mezőgazdasági eredetű energiahordozók hasznosíthatóságát figyelembe veszi.”

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap Garancia Részlegéből finanszírozott egységes területalapú támogatásoknak az energetikai célból termesztett energianövényekhez kapcsolódó 2005. évi kiegészítő nemzeti támogatás igénybevételével kapcsolatos egyes kérdéseiről szóló 74/2005. (VIII. 22.) FVM rendelet kiadásával eleget tett az energianövények támogatására vonatkozó feladat teljesítésének.

A rendelet alapján kiegészítő támogatásban részesíthetők a bio-üzemanyag előállítás céljára termelt gabonafélék és olajnövények, valamint a tüzelési célra termesztett energiaültetvények és a szarvasi-1 energiafű. A rendelet alapján az energetikai növénytermesztés támogatása 2005. évben az alábbi táblázatban foglaltak szerint alakul:

Kultúra	Jogcím	Jogszabály	Mértéke (€/ha)	Összesen (€/ha)
Gabonafélék (bioetanol)	SAPS	18/2005. (III. 18.) FVM rendelet	86,21	194,13
	GOFR top-up	28/2005. (IV. 1.) FVM rendelet	80,92	
	energiaboríték	74/2005. (VIII. 22.) FVM rendelet	27	
Olajnövények (biodízel)	SAPS	18/2005. (III. 18.) FVM rendelet	86,21	194,13
	GOFR top-up	28/2005. (IV. 1.) FVM rendelet	80,92	
	energiaboríték	74/2005. (VIII. 22.) FVM rendelet	27	
Fás szárú energia-ültetvények	energiaboríték	74/2005. (VIII. 22.) FVM rendelet	194	194
Energiafű	SAPS	18/2005. (III. 18.) FVM rendelet	86,21	118,21
	energiaboríték	74/2005. (VIII. 22.) FVM rendelet	32	

A rendelet megteremtette a lehetőségét az energianövények gazdaságos termelésének, ennek eredményeképpen a jövőben a termelés mértékének jelentős növelése várható. Jelenleg folyamatban van a beérkezett adatlapok feldolgozása, ezért az igényelt támogatás és az ehhez kapcsolódó termőterület nagysága pontosan még nem határozható meg.

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium 2006. évben ezt a támogatási formát folytatja a 25/2006. (III. 31.) FVM rendeletben foglaltaknak megfelelően. A rendelet alapján az ökológiai és környezetvédelmi megfelelés esetén a 2005. évi állapothoz képest kiegészítő támogatás igényelhető többek között – a kender, a cirokfélék, a burgonya, a csicsóka, a vízi nád és Miscanthus fajok (ez utóbbi két taxon ökológiai és környezet-egészségügyi, azaz allergén hatásai nem tisztázottak) – energetikai célú termesztéséhez is. A rendelet ezen kívül a 2005. évi szabályozáshoz képest lehetőséget biztosít az értékesítés mellett a saját célú felhasználáshoz is.

Jelenleg folyamatban van a 2006. évi top-up támogatások összegének meghatározása.

A melléktermékek támogatása, illetve a támogatás alapjának meghatározása komplex vizsgálatot igényel tekintettel arra, hogy

- normatív földalapú támogatás esetében bonyolult annak szétválasztása az élelmiszer célú növénytermesztéstől (mivel utóbbi annak mellékterméke), nehéz ellenőrizni a képződött mennyiséget, a felhasználás tényleges célját;

- a mennyiséghez kapcsolódó támogatás esetében nehéz ellenőrizni a felhasználást és nehezen illeszthető EU konform módon a meglévő támogatási struktúrába;

- a mennyiséghez kapcsolódó, felhasználási támogatás már elválk a mezőgazdaságtól (mivel tulajdonképpen egy energiahordozó fajta támogatása történik meg), ez EU-s versenyjogi problémákat vethet fel és valószínűleg EU-s források nem lennének bevonhatóak;
- nincs kialakult gyakorlata, előzménye;
- a melléktermékek skálája széles körű, az egyes melléktermékek más-más támogatási nagyságot igényelnének, ezért a támogatási struktúra túlságosan bonyolulttá, elaprózottá válhat.

A fentiekből kitűnik, hogy a melléktermékek támogatásának kérdésköre széles körű jogi-gazdasági elemzést igényel. A támogatások struktúrájára több javaslat készült, de annak végleges meghirdetése az Európai Unió előzetes jóváhagyását igényli.

A fentiek alapján az OGY határozat 1.6. pontjában foglalt követelmény jelentős részben teljesült, mivel megvalósult az energetikai növénytermesztés kiegészítő támogatása.

Az Európai Unió 2006. évben felülvizsgálja az energianövények támogatásának rendszerét, ennek függvényében további módosítások válhatnak szükségessé.

„1.7. Az energiaültetvények területének növelése érdekében az erdőtörvény módosítását el kell végezni.”

A fás szárú energiaültetvények telepítésének korábban még nem volt hagyománya hazánkban, ezért ezt a speciális kérdéskört a jogi szabályozás nem érintette. Ennek érdekében módosítani szükséges az erdőről és az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. törvényt (erdőtörvény) azért, hogy a fás szárú energiaültetvényeket egyértelműen külön lehessen választani a „hagyományos” erdőtől. Az erdőtörvény módosításának közigazgatási egyeztetése folyamatban van.

A tervezet szerint az erdőtörvény 4. §-ának (2) bekezdése a következő *h)* ponttal egészül ki:

/E törvény hatálya nem terjed ki a faállománnyal borított földrészletek közül: /

„*h)* az energetikai célból termesztett fás szárú növényekből álló, külön jogszabály alapján létesített ültetvényre.”

Ezzel összefüggően a fás szárú energianövények létesítésével kapcsolatos hatósági jogkört nem az erdészeti hatóságok, hanem a megyei (fővárosi) földművelésügyi hivatalok látják el, ezért a megyei (fővárosi) földművelésügyi hivatalról és egyes földművelésügyi szakigazgatási feladatokat megállapító jogszabályok módosításáról szóló 44/1991. (III. 14.) Korm. rendelet a következő 7/D. §-sal egészül ki:

„7/D. § Az FM hivatal ellátja a fás szárú energianövények telepítésének, fenntartásának, megszüntetésének engedélyezésével, valamint hatósági nyilvántartásával kapcsolatos szakigazgatási feladatokat.”

Az energiaültetvények megjelenése egyben új szabályozást is igényel, amely során többek között az alábbi szempontokra kell tekintettel lenni:

- biztosítani kell az őshonos fafajokból álló erdők védelmét (védőtávolság);
- figyelembe kell venni a talajvédelmi szempontokat;
- be kell illeszteni ezt az új hasznosítási formát az ingatlan-nyilvántartás rendszerébe;
- meg kell akadályozni az invazív fajok elterjedését;
- biztosítani szükséges a környezet- és természetvédelmi szempontok érvényesítését (szakhatósági jogkört biztosítva az új telepítések engedélyezésénél a környezet- és természetvédelmi szerveknek).

A fenti követelmények érvényesítése érdekében a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium megvizsgálta, hogy milyen jogszabály módosítási, illetve jogalkotási kötelezettség áll fenn. Ezek a következők:

A) Az energianövények nyilvántartására tekintettel a 117/2005. (XII. 19.) FVM rendelet módosította az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról rendelkező 109/1999. (XII. 29.) FVM rendeletet (a továbbiakban: FVM rendelet).

Az FVM rendelet 40. §-ának (2) bekezdése a következő *e)* ponttal egészült ki:
/Az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően szántó művelési ágban kell nyilvántartani még: /
„e) a lágyszárú energianövényekkel energetikai célból hasznosított területet.”

Az FVM rendelet 48. §-ának (2) bekezdése a következő *f)* ponttal egészült ki:
/Az (1) bekezdésben foglaltakon túlmenően fásított terület művelési ágban kell nyilvántartani még:/
„f) a fás szárú energianövényekből (fa, cserje) energetikai célra létesített ültetvényt.”

Az FVM rendelet 64. §-ának (4) bekezdése a következő *f)* ponttal egészült ki:
/Külön jogszabályok rendelkezései figyelembevételével kell eljárni:/
„f) a fás szárú energetikai ültetvények (fa, cserje) energetikai célú felhasználásra történő telepítése és az ilyen célból létesült ültetvény megszüntetése során.”

B) Kormányrendelet-tervezet a fás szárú energetikai ültetvényekről

Ebben a külön jogszabályban kell szabályozni a fás szárú energetikai ültetvények telepítésének, fenntartásának, megszüntetésének hatósági engedélyezése

és nyilvántartása feltételeit. A javaslat jelenleg a szakmai egyeztetés szakaszában van. Az előterjesztés előreláthatólag 2006. II. félévben tárgyalásra kerül.

A fentiekben leírt jogszabály módosítások azt célozzák, hogy az energetikai növénytermesztés háttere rendezett legyen.

Az eljáró hatósági jogkört az FM hivatalok láthatják el, amelyek a fás szárú energetikai ültetvényekkel összefüggő hatósági engedélyek kiadásához bekérik a szükséges szakhatósági állásfoglalásokat. Így lehetőség nyílik arra, hogy az erdészeti hatóságok az őshonos fafajokból álló erdők védelmében előírják a szükséges minimális telepítési távolságot, illetve amennyiben a gazdálkodó a fás szárú energetikai ültetvényt felszámolva erdővé kívánja azt minősíteni, meghatározzák annak feltételeit. A szükséges szakhatóságok köre kiterjedne a növény- és talajvédelmi szolgálatra, a természetvédelmi hatóságokra, illetve más szakmailag indokolt szakhatóságra is.

A fás szárú energetikai ültetvények telepítését és megszüntetését szabályozó kormányrendelet-tervezet előkészítése folyamatban van. Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról rendelkező 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet módosítása megtörtént.

Az erdőtörvény módosításának fás szárú energetikai ültetvényekre vonatkozó szövegtervezete elkészült, de az csak a törvénymódosításra vonatkozó egyéb módosító javaslattal együtt kerülhet az Országgyűlés elé, várhatóan 2006. II. félévben.

A fenti szabályozások alapján az OGY határozat 1.7. pontjában foglalt követelmény teljesül.

III. Összefoglalás

Az Európai Unió elkötelezett a megújuló energiaforrások elterjesztésének területén, az ehhez történő hozzájárulást minden tagállamtól elvárja. Az EU elvárások teljesítésén túlmutatóan a megújuló energiaforrások alkalmazása számos környezetvédelmi, energiapolitikai, nemzetgazdasági, mezőgazdasági és vidékfejlesztési előnnyel jár.

A Kormány elkötelezett a megújuló energiaforrások növelésében, az EU elvárások teljesítésében és az Országgyűlés által kitűzött célok megvalósításában.

A 63/2005. (VI. 28.) OGY határozat óta eltelt időszak alatt intenzív jogalkotói munka valósult meg, számos jogszabály módosításra, továbbá új jogszabály megalkotására került sor, illetve van folyamatban. A már meghozott döntések és a folyamatban lévő jogszabályok elfogadásával a 63/2005. (VI. 28.) OGY határozatban megfogalmazott feladatok várhatóan 2006 végére teljesülnek.